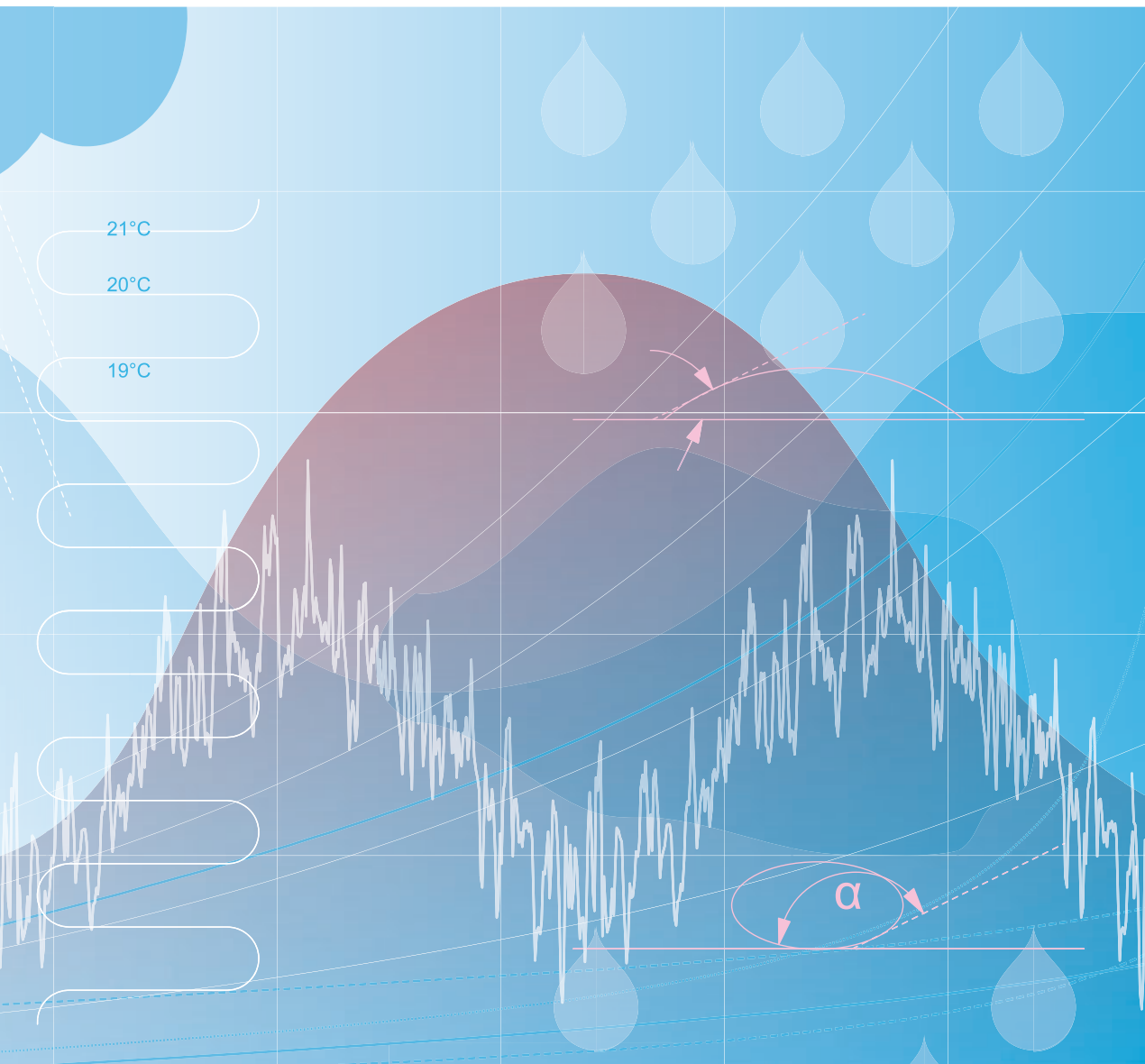

1. udgave, 2009

Fugt i bygninger

Erik Brandt m. fl.

Titel	Fugt i bygninger
Serietitel	SBI-anvisning 224
Udgave	1. udgave, 2. rev. oplag
Udgivelsesår	2009
Forfatter	Erik Brandt m. fl.
Sprog	Dansk
Sidetæl	253
Litteratur- henvisninger	Side 233-237
Emneord	Fugt, fugttransport, klimaskærm, bygningsdetaljer, tæthed, dampspærre, fugtspærre, ydervægge, terrændæk, krybekældre, kældre, vinduer, tag, kritisk fugtindhold
ISBN	978-87-563-1378-0
Layout	Finn Gattmann
Tegninger	Hans Møller, Bo Amstrup Vestergaard
Fotos	Erik Brandt
Omslags- illustration	Mai-Britt Amsler
Tryk	Rosendahls Bogtrykkeri
Udgiver	Statens Byggeforskningsinstitut, Aalborg Universitet Dr. Neergaards Vej 15, 2970 Hørsholm E-post sbi@sbi.dk www.sbi.dk

Eftertryk i uddrag tilladt, men kun med kildeangivelsen: *SBI-anvisning 224: Fugt i bygninger (2009)*

E-bog ISBN 978-87-563-1380-3

Indhold

Forord	8
1 Indledning	11
1.1 Fugt giver problemer	11
1.2 Anvisningens indhold og brug	11
1.3 Tidligere anvisninger	12
2 Fugtteori	14
2.1 Fugt i luft	14
2.2 Fugt i byggematerialer	23
2.3 Dimensionsændringer mv.	38
2.4 Fugttransport	39
3 Fugtkilder	53
3.1 Nedbør	53
3.2 Grundfugt	55
3.3 Luftfugtighed	57
4 Konstruktiv fugtsikring	67
4.1 Vis vand væk	67
4.2 Udhæng og overdækninger	68
4.3 Fugtbetingede bevægelser	70
4.4 Ventilation	71
4.5 Et-trins og to-trins tætning	71
4.6 Dampspærre	73
4.7 Fugtspærre	81
4.8 Vindspærre	84
4.9 Ventilation med udeluft	85
4.10 Imprægnering (hydrofobiering)	86
4.11 Overfladebelægninger og -behandlinger	86
4.12 Fald på terræn	87
4.13 Vandtryk og dræn	88
4.14 Transport, opbevaring og montering	90
5 Kritiske fugtforhold	92
5.1 Korrosion	92
5.2 Lægning af gulve	93
5.3 Udførelse af malerarbejde	94
5.4 Råd og trænedbrydende svampe	94
5.5 Skimmelsvampevækst	95
6 Fugtberegninger	100
6.1 Klimaparametre	100
6.2 Dugpunktmetoden	103

6.3	Glasers metode	104
6.4	Detaljerede fugtberegninger.....	116
7	Fugt og terrændæk.....	119
7.1	Fugtpåvirkning.....	119
7.2	Generelle forholdsregler mod opfugtning.....	120
7.3	Eksempler på opbygning af terrændæk.....	126
7.4	Særlige forhold	129
8	Fugt og krybekældre	136
8.1	Fugtpåvirkning	136
8.2	Generelle forholdsregler mod opfugtning	137
8.3	Traditionelle kolde krybekældre	138
8.4	Varme krybekældre.....	139
8.5	Kraftigt ventilerede (kolde) krybekældre	141
8.6	Særlige forhold.....	142
9	Fugt og kældre	144
9.1	Fugtpåvirkning	144
9.2	Generelle forholdsregler mod fugt	145
9.3	Fugtige kældre.....	149
9.4	Opbygning af kældergulve.....	151
9.5	Opbygning af kælderydervægge.....	152
9.6	Renovering af ældre, fugtige kældre	155
10	Fugt og ydervægge	161
10.1	Fugtpåvirkning	161
10.2	Generelle forholdsregler mod opfugtning.....	161
10.3	To-trins konstruktioner i ydervægge – generelt	162
10.4	Teglstensvægge	165
10.5	Skalmurede beton- og letbetonvægge	167
10.6	Skalmurede træ- og stålskeletvægge	167
10.7	Betonvægge	168
10.8	Plade- og profilbeklædte skeletvægge.....	169
10.9	Glasvægge	170
10.10	Helt vandafvisende facader	170
10.11	Efterisolering af ydervægge.....	170
11	Fugt og vinduer/døre	176
11.1	Fugtpåvirkning.....	176
11.2	Generelle forholdsregler mod opfugtning.....	177
11.3	Fuger.....	179
11.4	Sålbænke.....	181
11.5	Glasisætning	182
11.6	Udvendig kondens	185
11.7	Overfladebehandling.....	185
11.8	Tagvinduer/ovenlys	186
12	Fugt og tagkonstruktioner.....	187
12.1	Fugtpåvirkning	187
12.2	Generelle forholdsregler mod opfugtning.....	188

12.3 Tagdækninger.....	188
12.4 Varme og kolde tage	190
12.5 Renovering og efterisolering af tage	209
12.6 Tagterrasser, grønne tage og parkeringsdæk	213
13 Fugtundersøgelser – målemetoder	215
13.1 Visuel undersøgelse af bygningsdele	215
13.2 Måle- og undersøgelsesmetoder	217
13.3 Fugtmålemetoder	219
Litteratur	233
Appendiks A. Tabeller	238
Appendiks B. Prefikser.....	244
Appendiks C. Terminologi	245
Appendiks D. Symbolliste.....	247
Stikordsregister	249

Forord

Bygningsreglement 2008 foreskriver, at bygninger skal konstrueres og udføres så fugtskader undgås. Dette betyder, at bygninger skal udformes så regn, sne, overfladevand, jordfugt, byggefugt, kondensvand, luftfugtighed og brugsvand ikke medfører skade. Det betyder også at udførelsen må tilrettelægges og gennemføres med tilstrækkelig beskyttelse mod klimaet, og at der ikke i udførelsen introduceres uensigtsmæssige fugtpåvirkninger af materialer og konstruktioner. Endelig må bygningers konstruktioner og materialer ikke have et fugtindhold, der ved indflytning medfører risiko for vækst af skimmelsvamp.

Alligevel fører fugt i bygninger hvert år til omfattende og kostbare skader. Vore bygninger skal derfor være mere fugtsikre. Denne anvisning præsenterer grundlaget herfor – både ved nybyggeri og ved renovering af eksisterende bygninger.

Anvisningen indeholder grundlæggende oplysninger om luftfugtighed, materialers fugtligevægtstilstand og beregning af fugttransport. Det gennemgås, hvordan almindeligt anvendte bygningsdele kan udformes fugtteknisk korrekt. Der vises en række eksempler, hvor der ved udformningen også er taget hensyn til andre bygningsmæssige funktioner, fx varmeisolering og bygbarhed. Endelig indeholder anvisningen et kapitel om fugtundersøgelser og målemetoder.

Anvisningen er udformet, så den kan være en hjælp til både projekterende og udførende. Det er hensigten, at læseren ved hjælp af anvisningen bliver i stand til at bedømme en given konstruktionsudformning – også andre end de viste – samt til at foreslå udbedring af konstaterede fugtskader. Anvisningen afløser SBI-anvisning 178: *Bygningers fugtisolering*, der udkom i 1993.

Seniorforsker, civilingeniør Erik Brandt har været projektleder og hovedforfatter på anvisningen. Han har været bistået af en række medforfattere, som alle har deltaget i udarbejdelsen af den samlede anvisning, men som især har bidraget indenfor:

Tommy Bunch-Nielsen, direktør, civilingeniør (Bygge- og Miljøteknik A/S):

Fugt og tagkonstruktioner

Georg Christensen, civilingeniør (Bygge- og Miljøteknik A/S):

Fugt og krybekældre, Fugt og ydervægge samt Fugt og kældre

Charlotte Gudum, civilingeniør, Ph.d. (Bygge- og Miljøteknik A/S):

Konstruktiv fugtsikring og Kritisk fugtindhold

Morten Hjørsløv Hansen, civilingeniør, Ph.d. (Byg-Erfa):

Fugtteori og Kritisk fugtindhold

Eva B. Møller, seniorforsker, Ph.d. (SBI):

Fugtkilder og Fugtberegninger

Derudover har en række andre medarbejdere på SBI støttet det redaktionelle arbejde; særligt arkitekt m.a.a. Lise Lotte Raunkjær

SBI har i forbindelse med udarbejdelse af anvisningen fået økonomisk støtte fra:

Bygge- og Miljøteknik A/S

Byggeskadefonden

Dansk Beton Industriforening

Dansk Byggeri

Enemærke og Petersen a/s

Grundejernes Investeringsfond

Gyproc A/S

Icopal A/S

Knauf Danogips A/S

Knud Højgaard's Fond

Letklinkerindustriens BrancheForening

NCC Construction Danmark A/S

Pittsburgh Corning Scandinavia Ab

Saint-Gobain Isover a/s

Trelleborg-Phoenix A/S

Træelementforeningen

SBI har ved udarbejdelsen trukket på fagfolk fra byggeindustrien – især repræsentanter fra de økonomiske støtter.

Vi takker de mange, der har gjort udarbejdelsen af anvisningen mulig gennem deres økonomiske eller faglige bidrag.

Statens Byggeforskningsinstitut
Afdelingen for Byggeri og Sundhed
August 2009

Niels-Jørgen Aagaard
Forskningschef